

LBRIS

We know
books

Adina Coman

Oglinzi
minunata lume străvezie

Asnos
Sibiu, 2022

Consilieri editoriali:

Pr. Conf. Univ. Dr. Constantin Necula
Conf. Univ. Dr. Lucian Grozea

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
COMAN, ADINA

Oglinzi : minunata lume străvezie / Adina Coman.
- Sibiu : Agnos, 2021
ISBN 978-606-053-056-5

821.135.1

Editura *Agnos* – Sibiu
tel.: 0745/679038; 0766/530777
e-mail: editura_agnos@yahoo.com

Cuprins**Povestiri**

Când avionul zbura deasupra mării / 9
Parfum de tei sau prima poveste a lui Nestor / 74
Fifty-fifty sau a doua poveste a lui Nestor / 123

Domnul Gheorghe – schiță de roman

Cap. 1: Ziua întâi – în zori / 185
Cap. 2: Ziua întâi – de dimineață până
târziu în noapte / 225
Cap. 3: Ziua a doua / 262
Cap. 4: Ziua a treia / 276
Cap. 5: Ziua în care nu s-a întâmplat nimic / 294
Epilog – fragmente de jurnal / 299

Prietenilor mei din orice timp și din orice loc

*„Referințele care sunt oferite nu fac trimitere la autoritate, ci la prietenie: nu invoc garanții, ci numai amintesc, printr-un soi de conivență furtivă, ceea ce m-a sedus, m-a convins, ceea ce mi-a oferit jubiția de a înțelege [...]”**

Povestiri

* Roland Barthes, *Fragmente dintr-un discurs îndrăgostit*, Ed. Cartier, 2007, Chișinău.

Când avionul zbură deasupra mării

„Ea îl privea cu un surâs,
El tremura-n oglindă,
Căci o urma adânc în vis
De suflet să se prindă.”

(Mihai Eminescu, *Luceafărul*)

„Albastrul este într-adevăr culoarea ce-
rului sau este culoarea infinitului?”

(Zhuangzi, *Călătorie liberă*)

Merg să mă întâlnesc cu marea. Zgomotul pașilor se pierde în rumoarea străzii. Orașul mi-e necunoscut. N-a trecut încă o zi de când am venit. Hoinăresc cu un sentiment delicios de libertate, imposibil de descris. Nu mi-e teamă că aş putea să mă rătăcesc și să pierd întâlnirea cu ea. Pe țărmul acesta franjurat, capricios, de fiord, ea poate să-ți apară în față de oriunde, când nici nu te aștepti. E chiar mai palpitan așa. Și apoi, s-ar putea ca la întâlnire să fie doar eu și ea, fiindcă nu e vremea vacanțelor, a acelor vacanțe la care visezi tot anul; vara s-a dus și oamenii au alte ocupații. Nu simt în aer gustul sărat, amestecat cu alge; asta mă neliniștește puțin; și nici vuietul valurilor nu se aude. Trec printr-o piață străjuită de clădiri vechi, impunătoare și austere, înconjurate de o liniște vetustă; pe zidurile groase, lipsite de rectitudinea și netezimea pe care o dau materialele noi, lumina firavă a soarelui la asfințit desenează delicate modele florale, aurii-rozalii, iar umbra își face culcuș prin crăpăturile tencuielii. Piața e tăcută. Prea puțini oameni o tra-

versează, probabil turiști; unii se opresc pentru câteva clipe, decupează un cadru din ambianță prin obiectivul camerei foto, declanșează și imaginea se adaugă altora, sutelor și miilor de imagini din fișierele memoriei artificiale. Merg mai departe, cu umbra-mi alungită gigantesc în față, pe asfalt; merg pe o străduță furișată printre ultimele clădiri; e surprinzător de scurtă; la capătul ei, orizontul se deschide ca și cum s-ar ridica o cortină la teatru. Iat-o!

Marea e aparent calmă în apropierea țărmului. Se clatină ușor. Albastrul ei profund ca o cerneală vâscoasă îi sporește impresia de forță. O uriașă forță bine strunită – oare pentru cât timp? Privirea alunecă pe apă tot mai departe. Zarea se îndepărtează și ea, iluzoriu, până unde ochiul nu mai poate să ajungă. Acolo, într-o ceață densă și translucidă, cerul, imens laviu discret și palid, se scufundă în mare. Acolo cerul devine mare. Sau poate invers. Cerul și marea sunt una, lumea e închisă într-o sferă albastră, aerul și apa se întâlnesc într-o îmbrățișare copleșitoare. Răsare luna. Albă și diafană ca o scamă de nor, un cerc imperfect, transparent. Mult mai târziu va fi corpulentă și stălucitoare ca un ban de aur alb pe fundul unei cești de porțelan albastru-cobalt, dar nu pot să aștept până atunci.

Înserare nordică după o zi senină. O zi senină, de toamnă târzie, când soarele se ridică prea puțin deasupra orizontului și razele lui oblice îmbracă totul în tonuri calde, arămii și aurii. Deși soarele apune devreme, întunericul se înstăpânește greu. Asfințitului îi urmează o lumină alb-lăptoasă, abia atinsă de o tușă albăstrie, care scaldă lucrurile și care scade încet-încet. Ziua se desparte de noi cu un grațios *adagio*. Frumusețea înserării te face să uiți frigul care devine tot mai mușcător.

E târziu. Peste o jumătate de oră va începe ședința de deschidere. Centrul de conferințe – o clădire nouă, modernă, cu toate facilitățile tehnologice, dar cu o atmosferă rece, cam industrială și neprimitoare – e așezat într-un parc minunat. Arborii bătrâni – platani, mesteceni, pini, zade – se amestecă într-o dezordine studiată cu tufișuri felurite. Pe crengi mai sunt puține frunze aurii sau sângerii. Iarba, tunsă scurt și încă verde, e potopită la poalele pomilor de frunzișul cu culori vii. În orice moment al zilei plimbarea prin parc e o desfătare. Nu pot s-o ratez, chiar dacă drumul îmi va lua aproape o oră. Voi ajunge totuși la vorbitorii interesanți.

Lumina e tot mai puțină și culorile se sting și ele. Peisajul devine o fotografie alb-negru într-un clarobscur rafinat, ici și colo cu nuanțe sepia. Frunzele foșnesc uscat sub pași. Încă nu le-a atins umezeala înserării. Trecătorii, destul de mulți, în grupuri mici, se grăbesc în aceeași direcție, sporovăind. Prin urmare mai sunt și alți întârziați – e un gând reconfortant. În plimbarea pe care o făcusem de dimineață, ocazionată de formalitățile de înscriere, descoperisem o alee, o scurtătură, care mergea pe malul unui mic lac. Priveșteea aceea mă urmărise toată ziua: apa limpede și amețitor de albastră – un cleștar în care se reflecta doar cerul fără nori și soarele rece al Nordului –, luciul apei fără nicio tresărire și liniștea dinainte de timp ce învăluia locul. Mă ispitește teribil dorința de a mă abate pe acolo. Și în fond, de ce nu?! Aș ajunge astfel mai repede la destinație, mergând pe acolo scurtez drumul. Vreau să revăd măcar locul pentru că, desigur, atmosfera nu mai este aceeași la ora asta. De fapt „atmosfera” fusese o impresie foarte puternică, dar teribil de neclară, nemiaintâlnită, niciun cuvânt nu

este destul de cuprinzător pentru a o descrie, iar mai multe sunt, paradoxal, alăturare de contradicții, cum ar fi „o blândețe sfâșietoare”, „o frumusețe insuportabilă”, „o tăcere asurzitoare”. „Să revăd” nu e tocmai exact, „să regăsesc” e mai aproape de senzația pe care o am că locul poate... nici nu *mai există* și asta ar fi întristător, dar cumva și o ușurare. Adică mi s-a părut și basta. Și cum ar fi putut să mi se pară?! Nu mă preocupă lămurirea chestiunii, sunt atentă să nu pierd intrarea în alee, mascată de o tuia pitică ce-și împrăștiase ramurile-rădăcini până în drum. A, uite-o! Pășesc cu grijă. Aș putea să mă împiedic de ramurile cu frunze aspre care se întind pe pământ și încearcă să se fixeze. Mă amuză gândul că asta ar fi o primă poartă de trecere, ca în basme. Aleea, lată cât să încapă doi oameni nu prea corpolenți, e mai degrabă o cărare, o potecă cu pământ bătătorit care amortizează pașii oricărei vietăți. Șerpuiește în curbe line – fără vreun motiv aparent, nu are nimic de ocultat sau de urcat –, cumva în diagonală, până în apropierea lacului, unde urmărește malul lui (îmi dau seama refăcând în gând traseul că nu făcusem nicio apreciere despre forma și dimensiunile lacului, mi se păruse „mic”) pentru a se îndepărta apoi brusc, în unghi drept, și, nu mult după aceea, iese în perimetrul construit al parcului. În lumina tot mai palidă a serii aleea se estompează spre capătul ei, lasă impresia că se pierde sau se termină. Se aude intermitent un freamăt prin crengile copacilor și prin tufișuri, ca o boare, deși nu se simte vântul... poate sunt păsări care s-au culcușit deja... Vocile oamenilor s-au stins încet. Se simte frigul. Merg în ritm vioi și ritmul pașilor dă măsura timpului care trece. Dacă n-a fost o idee tocmai bună această deviere de la drum?! Dimineață, când nu mă zorea nimic, îmi păruse

o scurtătură, iar acum se tot prelungește monoton: același peisaj și aceeași direcție; doar întunericul crește vizibil. Noroc cu luna. Ca o lanternă din înaltă dă contur lucrurilor. Nu e cazul să mă gândesc să mă întorc, asta ar complica situația de-a dreptul. Cărarea mă va scoate la locul căutat, știu asta, nu remarcasem să aibă ramificații. Tot învârtind în cap gânduri mă trezesc pe malul lacului. Umbre mari tremură ușor pe luciul întunecat al apei, luciu de păcură cu reflexe argintii. Pomii nu sunt prea deși pe mal, dar sunt bătrâni și au coroane impunătoare care apar și mai mari reflectate în apă de alba lumină selenară. Nici n-am băgat de seamă când zarva gândurilor s-a oprit și s-a făcut liniște. Deplină. Jur-împrejur toate stau. La un moment dat, un foșnet vag undeva pe apă readuce mișcarea în câmpul percepției. Și o umbră din aceea mare pare că se deschide ca un nufăr, descoperind în mijloc o lebădă. Corpul ei e imobil, cu o alură regală, doar picioarele-i bat apa nevăzut și neauzit, imprimându-i o mișcare lină, uniformă. În siajul ei luna scipește diamantin. Se apropie? Se îndepărtează? Nu pot să spun. O privesc cu încordare, ca și cum aștept ceva. Brusc își schimbă direcția și cred, pentru o fracțiune de secundă, că vine spre mine. Nu, o altă lebădă se ivește, la fel de silențios ca și surata ei, într-o altă umbră din marginea întunecată a lacului. Vraja se sfărâmă dintr-odată. Mă smulg, cu o ciudă inexplicabilă, din fascinația ce mă ținuse captivă, amintindu-mi că am ceva de făcut. Cât o fi ceasul? Nu îndrăznesc să mă uit. Mai bine să-mi văd de drum. Mă lăsasem furată de o scenă de basm nordic, destul de obișnuită în fond. Și totuși, impresia puternică și nouă de „neobișnuit” nu se împrăștie prin tentativa de raționalizare și bagatelizare. Ce era neobișnuit? Până să formulez

mental un răspuns explicit, iată-mă în scuarul centrului de conferințe, inundat de lumina rece și intensă a becurilor fluorescente. Nici țipenie de om. Bineînțeles, era de așteptat. Lumea s-a adunat deja și ședința de deschidere este în curs. Urc cele câteva trepte până la peronul larg cu cele trei intrări. Uși înalte, din sticlă mată, cu deschidere automatizată, un fel de „*sesam, deschide-te!*” modern. O aleg pe cea din stânga (*oare de ce pe asta?* îmi trece fugitiv prin minte) și ajunsă în fața ei, ușa nu se deschide. Mă surprind tresărind. O avea nevoie de parolă, parolă pe care ar fi trebuit să mi-o spună prima lebdă dacă nu apărea cea de-a doua, comentez glumeț în sinea mea. Ușa din mijloc e funcțională. În holul principal nu e nimeni. Mă îndrept spre garderobă. Mă întâmpină o femeie fără vârstă, nici înaltă și nici mică, suplă, cu o față îngustă, cu părul castaniu cu reflexe roșcate, tunsă scurt, dar *old-fashioned*, în uniformă de serviciu, un costum – pantalon cu croială dreaptă și jachetă cu buzunare aplicate și guler rusesc – de o culoare incertă, un fel de albastru verzui ce arată spălăcit în lumina tare și decolorantă a holului. O salut. Îmi răspunde cu ton neutru, profesional. În timp ce-mi dezbrac paltonul, mă privește direct, fără nicio reținere, ca pe o ființă demnă de a fi studiată. Ar vrea să întrebe ceva? Mă fac a nu observa și îi înmănez mantoul cu un gest firesc. Umblă cu o lentoare bizară și enervantă, cumva precaut, deși gesturile îndemnatice și precise îmi sugerează că poate să fie foarte agilă în alte ocazii, ba chiar mă îndeamnă să presupun că în mod normal e vioaie și iute. Întorcându-se cu recipisa, în ochi îi lucrește aceeași curiozitate un pic malițioasă. Îi mulțumesc pentru serviciul făcut și atunci o aud spunând într-o engleză cu accent neidentificabil „*sesiunea de deschidere s-a încheiat*

și a început dineul de primire... salonul de recepții este, față de intrarea în sala de conferințe, la capătul coridorului din dreapta”, însoțind vorbele cu gesturi indicând calea de urmat. Destul de uimită de informațiile ce mi le-a dat, pornesc în direcția arătată și abia atunci îmi arunc ochii pe ceasul cu formă futuristă ce domina holul. Cum de nu-l văzusem?! Întârziaseam mai mult de două ore! Incredibil! Îmi vine să o întreb dacă ceasul merge bine, dar mă abțin la timp. Asta ar însemna explicații, cel puțin formale, și ce explicații să fi dat, mie în primul rând și apoi ei?! E mai bine să-mi păstrez atitudinea detașată și indiferentă și să las lucrurile să decurgă așa cum sunt. O să mă gândesc mai încolo. Eventual. Din salonul de recepții se aude o muzică plăcută, café-concert, mixată cu tonuri stridente, haotice, de farfurii, pahare și tacâmuri și cu zumzetul caracteristic al oamenilor care se întrețin cordial în timp ce mănâncă. E cald și lumea se arată din nou îmbietoare.

La intrare mă întâmpină un chelner tânăr, cu un zâmbet cuceritor, și mă invită să servesc un pahar cu șampanie, de bun-venit. Licoarea are un fin gust fructat, sec și înțepător, foarte plăcut, iar efectul ei nu se lasă prea mult așteptat: mușchii se destind treptat (nici nu băgasem de seamă tensiunea ce se acumulează) și simt că îmi este teribil de foame. Sala e foarte mare, luminată elegant cu candelabre, podeaua pardosită cu gresie în forma unui covor cu motive geometrice asimetrice, moderniste, cu culori vii. Mesele aranjate în mijloc sunt îmbelșugate – bufet rece și cald, cu diverse preparate care mai de care mai apetisante, la alegere. Lume multă în jurul lor, dar și la măsuțele rotunde, cu picior înalt, rânduite în două semicercuri concentrice. Undeva, destul de departe, zăresc un grup de cunoscuți.

Vorbesc, gesticulează, se amuză. Sunt evident antrenați într-o discuție foarte animată, aproape pasională, uitând pentru un timp de mâncarea din farfuria. Nu, n-am chef de conversație, mi-e prea foame și vreau să degust în liniște câteva feluri. A, uite o măsuță liberă! De acolo se vede bine toată sala. Mâncarea delicioasă, muzica cu ritmuri vesele de jazz, oamenii care trec încolo și încăoace, câte un *outfit* feminin mai chic sau mai extravagant mă țin ocupată. Experiențele zilei s-au îndepărtat atât de mult încât aș putea să spun că s-au întâmplat ieri sau cândva, demult. Timpul trece leuș. La un moment dat privirea îmi este atrasă de un bărbat care trece prin dreptul meu, mergând spre bufetul din mijlocul sălii. Are un mers aparte, ferm și elastic în același timp, ca o felină mare, mișcarea e uniformă, cu pași egali. Îl văd din spate. Destul de înalt, deloc corpolent, dar nu slab, ținuta dreaptă, fără să fie bătoasă, părul negru ușor grizonant; e îmbrăcat cu un costum bine croit, fumuriu.

— Hello, how nice to see you!¹ aud lângă mine un glas jovial. Întorc puțin capul și o văd pe Dee. Se uită la mine și izbucnește în râs. Are un râs sonor, molipsitor, cu un ton de soprană.

— Chiar nu m-ai văzut? continuă ea pe același ton cu care tocmai se încheiase interludiul vesel. Îți făceam semne cu mâna în timp ce mă apropiam de masa ta, credeam că te prefaci sau mai știi eu ce ai...

Ne îmbrățișăm de bună revedere.

— Nu, nu te-am văzut. M-ai luat prin surprindere.

— Te cred. Erai în alt film, parcă te-am trezit din vis. Când ai venit? Acum? În ultimul e-mail ziceai că vii de dimineață. N-ai fost la deschidere, așa e?

¹ Bună! Mă bucur să te văd/să te întâlnesc! (engl.).

Dee, adică Diana mai pe scurt și mai alintat, e o englezoaică simpatică, vorbăreață, plină de energie. Ne-am cunoscut în urmă cu doi ani la ediția precedentă a conferinței și ne-am împrietenit. Schimbăm e-mailuri destul de des și, când și când, vorbim la telefon. Eu prefer scrisorile, deși ea este o iubitoare a telefonului și ar face uz de el cât se poate de mult. Are un fel direct de a se uita la tine și de a întreba orice, astfel încât, în ciuda formulării englezești protocolare, întrebarea își atinge întotdeauna ținta și răspunsul nu poate fi evitat. E curioasă și atentă ca un șoricel, nimic nu-i scapă.

— Așa e, n-am fost. Am venit aseară târziu. În cursul dimineții am trecut pe aici să mă înscriu. După cum ai observat, n-am ajuns la timp la deschidere, răspund sumar așteptând zâmbind să continue.

— Și n-ai dat niciun semn!? Amazing!² Mă întreb, pentru că pe tine e inutil să te întreb, până și eu am reușit să înțeleg asta – și aici râde cu poftă – oare ce te-a captivat într-atîta?

— Dacă ai răbdare să ascuți îți spun.

— Ești nemiloasă, cred te-ai prins că mă grăbesc, că sunt pe picior de plecare, și de aceea vii cu o ofertă așa de generoasă. Dar mâine să știi că nu scapi, o să-mi povestești în amănunt. Și acum te las, trebuie să ajung neapărat la hotel, să văd dacă au rezolvat cu bagajul pe care mi l-au rătăcit la aeroport; mi-au dat asigurări că în seara asta voi fi în posesia lui. See you tomorrow!³ O urmăresc în timp ce se îndepărtează cu pas vioi: e îmbrăcată casual, dar cu unele accente *punk*, care o prind foarte bine, fac parte din

² Uimitor! (engl.).

³ Ne vedem mâine! (engl.).

firea ei. By the way⁴, o aud strigând ca să acopere zgomotul de fond, să vii mâine devreme, profesorul nostru favorit care era programat mâine după prânz va vorbi de dimineață, ne-au anunțat la deschidere, dar vom primi și un sms cu precizări. Good night and... sweet dreams⁵! flutură din mână chicotind.

Mă întorc la desertul pe care intenționez să-l încep când a apărut Dee – o savuroasă tartă cu mere și sos de vanilie și, în completare, o cafea mititică, chiar dacă ora e înaintată. Mica orchestră atacă celebrul „Vals 2” al lui Șostakovič⁶, dansant la suprafață, dar profund melancolic mai în adânc, ca un curent rece pe fundul râului într-o zi caldă de vară. Instrumentiștii reușesc o interpretare nuanțată și tristețea acestei muzici se face simțită, o tristețe care pare că vine din viitor, dintr-o anticipare a lui aprehensivă, irepresibilă și nelămurită, iar nostalgia e un fel de a privi în prezent de acolo, din viitor. În mod neobișnuit în astfel de situații, un dîneu pentru care muzica e doar atmosferă, la sfârșit primesc aplauze. Mulțumesc încântați și ne anunță că urmează piesa ce va încheia seara – „Eine kleine Nachtmusik”⁷; să avem o noapte liniștită și un somn odihnitor! Lumea se pregătește de plecare, e rumoare și oarecare înghesuială la ieșire. La garderobă se face coadă ca la aeroport. Cele două garderobiere, cea pe care deja o știam și încă una, foarte tânără și blondă, se mișcă iute. Totuși nu înaintăm prea repede. Îmi arunc ochii pe ceasul din hol.

⁴ Apropos (engl.).

⁵ Noapte bună și vise frumoase! (engl.).

⁶ Dmitri Dmitrievici Șostakovič (1906 – 1975), din *Suita de jazz nr. 2*.

⁷ Wolfgang Amadeus Mozart (1756 -1791), *Eine kleine Nachtmusik* (*Mica serenadă*).

Arată o jumătate de oră în plus față de ora când am sosit. Incredibil, aș fi putut să spun că trecuse cel puțin o oră. Verific ceasul de la mână: la fel. Și abia atunci realizez că n-am făcut această banală verificare la venire. Ce ciudat! În fine, nu mai contează. Garderobiera cu mutrișoară de vulpe are gesturi amabile și mimică versatilă, e o ființă interesantă. Dintr-odată devine de-a dreptul sobră în timp ce servește – oare pe cine? și de ce această schimbare bruscă? Din locul în care sunt nu reușesc să văd. Omul se face văzut imediat: e tocmai bărbatul care îmi atrăsese atenția la masă. Japonez, între două vârste, cu o față mai degrabă ovală, cu trăsături regulate și o mimică impenetrabilă, deși netensionată. Merge măsurat, cu același pas elastic și ferm, de-a lungul cozii, în sens invers, spre micul grup de conaționali care îl așteaptă. Ajungând în dreptul meu, mă privește. Nu fugitiv, în treacăt, cum se uită oamenii necunoscuți unii la alții în diverse împrejurări sociale, ci concentrat, apăsător, îngâduș. N-am putut să-i evit privirea sau să-mi desprind ochii din ochii aceia întunecați, cu tăietură oblică, care spuneau o poveste în secunde care s-au scurs până a trecut de mine. Mă scutur de impresia nelămurită pe care a lăsat-o în urma lui; nu e nimic seducător, nu aduce a flirt, ci, aș îndrăzni să zic, dacă nu mi-ar fi un pic teamă, că e un fel de a constata ceva, împlinirea a ceva cunoscut și necunoscut deopotrivă.

Here is your coat!⁸ – vulpița îmi zâmbea subțire întinzându-mi mantoul. Mulțumesc sec, mă îmbrac și ies. Afară e un frig uscat. Aerul rece mă înviează. Încerc să mă gândesc la ziua de mâine, cum să mă organizez ca să pot să fac cât mai multe, programul e încărcat. Nu-mi iese ceva coe-

⁸ Poftiți mantoul! (engl.).